

Szivárvány

A DEBRECEN-NAGYERDEI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

2010/1

„Boldogok, akik házában laknak, szüntelenül dicsérhetnek téged!” (Zsolt 84,5)

Szenteste megtelt a templom és az átrium is

„Szivárványívemet helyezem a felhőkre, az lesz a jele a szövetségnek, melyet én a világgal kötök.” 1Móz 9,13

Hálaadás 2009 áldásaiért

(folytatás)

Gyülekezetünkben a 48 megkeresztelt közül 3-an voltak felnőttek. A 41 konfirmált között pedig 12 felnőtt is csatlakozott gyülekezetünkhöz. Házasságkötésére 24 pár kérte Isten áldását, és 78 temetésen hirdettetett Isten igéje vigasztalásul.

Az itt élő sok ezer, a népszámláláskor magát reformátusnak valló lakos közül mintegy 900 család (közel 2.700 lélek) vállalt részt anyagilag is a múlt évben egyházfenntartói járulékának befizetésével gyülekezetünk életéből.

Köszönjük mindazoknak, akik személyi jövedelemadójuk egyik 1%-át a „Nagyerdei Egyházközségért” közhasznú alapítvány javára ajánlották fel, és így is támogatták közös szolgálatunkat. Ennek összege 1.564.562 forint volt.

Köszönjük azoknak, akik jövedelemadójuk másik 1%-át a Magyarországi Református Egyház javára ajánlották fel, és így is segítették országos egyházunk szolgálatát.

Gyülekezetünk – a hitoktatói óradíjakat és az építkezést leszámítva – lényegileg csak tagjainak egyházfenntartói járulékából, perselypénzéből és adományából (kb. 16 millió Ft) és sokak önkéntes munkájával végezte sokrétű szolgálatát.

Szeretettel köszöntjük a gyülekezetünkhöz közeledőket és új tagjainkat. Fáradozzunk együtt azon, hogy régi és újabb gyülekezeti tagjaink otthon érezzék magukat közösségünkben, és együtt buzduljunk fel a közös szolgálatra!

Folytatni szeretnénk az evangélium hirdetését, és mindazt, ami áldásosnak bizonyult. Feladatunk megtartani mindenben a szeretetet és a lényegi dolgokban a testvéri egyetértést.

Püski Lajos

Az egyidejűség titkai

Nagyobb, Aki bennetek van,
mint ki van a világban!

Közel jössz hozzám
egészen közel engedél magadhoz...
Milyen jó vagy hozzám Uram?!

Élek többé nem én,
hanem él énbennem
a Krisztus – szeretetben,
titkos egyidejűségben...

Nagyobb, Aki bennetek van
mint ki ravasz a világban...

(Ötvös László)

Családi istentiszteleten

A szülő és a gyermekistentisztelet

Gyermekistentiszteletre jární nagyon jó. Nemcsak a kicsiknek, hanem a szülőknek is. Szívből ajánlom e mindig is áhított liturgiai felfrissülést: vidám énekek, mozgás, színezés, a csemeték szívmengető és mulatságos hozzászólásai.

Mostanában, hogy a kisfiamat Ildikó néni gyermekóráira viszem, megértettem végre a húszegynéhány évvel ezelőtti Győri Józsefet, ma már gimnáziumi igazgató urat és feleségét, akik felváltva kísérték nagyobbacska gyermekeiket, és számtalanszor végigülték velük a Mester utcai templom toronyszobájában tartott alkalmakat. Nem azért, mert nem maradtak volna meg magukban a csemeték, hanem mert felnőttként is lehetett élvezni és áldásosnak érezni a Dr. Nagy Aliz által tartott istentiszteleteket. (Mi meg elhűlve tapasztaltuk a nálunk fiatalabb Győri-lányok bibliaismeretét, s küzdöttünk, hogy szóhoz jussunk, és végre kimehessünk az ókori Izrael térképe elé tett táblára föltapasztani egy-egy bibliai filcfigurát.)

Mindazok, akiket a 80-as években, s még inkább a szocializmus korábbi évtizedeiben tanítottak templomba jární, valamit már gyermekként megtanulhattunk a szülői mintaadás és az alkalmakra szoktatás fontosságáról, a bátorságról és a nehéz időkben való hitvallásról is. Tudtuk, hogy a „kettős nevelésről” nem kell beszámolnunk az iskolában, s ez kisgyermekként is erősebbé tett minket. A csalódásokat azonban így is nehezen viseltük. Én például akkortól váltam gyanakvóvá, amikor a kedvenc és megbízható napközis tanár nénihez – némi vívódás után – odavittem az *Isten csodálatos világa* című állatos

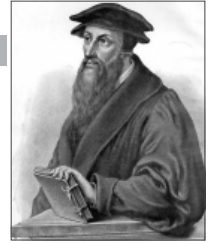
könyvemet, ő azonban finoman, de egyértelműen megmosolyogta lelkendező könyvbemutatómat.

A gyermekét istentiszteletre járató szülő persze időnként meginoghat. Bizonyos, hogy a kicsik mindig jól értelmezik, amivel a templomokban találkoznak? Nem olyanok-e néha ők is, mint mi, felnőttek, mindig az egyháztörténet folyamán: egyes dolgokat túlzásba viszünk, körömszakadtáig ragaszkodva a megtanult, időnként félre is értett liturgiáinkhoz, dogmáinkhoz, kegyesnek tűnő cselekedeteinkhez. Pedig lehet, hogy ezzel nemcsak másokat sértünk, hanem Isten hatalmát és kegyelmét is megkérdőjelezzük.

Ezen töprengett el az az édesapa is, akinek egy este a kisszobából jövő hangos nyöszörgés vált gyanússá. Bekukucsálva látta, hogy a nagyobbik gyermeke élénken gesztikulálva szónokol a kicsinek, annak rácsos fekhelye végében ugrálva (max. terhelés: 10 kg). Ezután a *babaágyba dobott képes biblia* lapjai közé befogja a csecsemő lábát, s a kikandikáló ujjacskákat morzsolgatja, a szülők számára megtanulhatatlan gyermekliturgiai alapdal, a *Kicsi katicabogár* lüktető ritmusára. A tízbillentyűs orgona a teljes gyülekezet nevében szólalt meg (értsd: ordított). Az apa e ráfelelő éneknél állította le a szent alkalmat, hogy megmentse az Ige közvetítőjét és hallgatóját a rögtönzött templom összeomlásától. A kis prédikátor azonban nem *Deus ex machina*ként értékelte a beavatkozást, hanem szigorúan megfeddte apját: „Gyermekistentisztelet alatt nem beszélünk jelentkezés nélkül!”

Fazakas Gergely

Istentiszteletünk jövője (1.)

Fedezzük fel a kálvini liturgia örökségét!

Gyülekezeti hétvégénken (2009. nov. 5-7.) Istentiszteletünk jövője címmel Dr. Fekete Károly, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanára tartott előadásokat, melyek szerkesztett változatát folyamatosan közöljük. (Szerk.)

I. Bevezetés

Kálvin döntő pontokon nem folytatta Zwingli liturgiai radikalizmusát, de határozottabb volt, mint Luther. Irányelve az volt, hogy csak azt kell megtartani a korábbi rendből, amit az igeszerűség megkövetel.

II. Hogyan látta Kálvin az istentisztelet reformját?

1. *A keresztyén szabadság tételét szem előtt tartva, különbséget kell tenni az üdvösségbe vágó lényeges és az üdvösségbe nem vágó, járulékos dolgok között. Az istentisztelet egységesítésének elrendelése egyik reformátort sem kerítette hatalmába. A külső rendnél fontosabb tanításra és hitben való egységre törekedtek.*

2. *Kálvin liturgia-felfogására a legjellemzőbb elvi alaptétel az, hogy az emberi élet igazi célja az Isten dicsőségének szolgálata. Kálvin az istentisztelet doxologikus rendjének biztosítását stratégiai jelentőségűnek tartotta.*

3. *Az emberi tevékenységek közül az istentisztelet a legszentebb, ezért megengedhetetlen, hogy éppen ez a cselekménysor süllyedjen emberi babonáskodásba. Az igaz istentisztelet előfeltétele a helyes istenismeret és a szív belső hódolata. A kegyes életfolytatás mint az istentisztelet gyakorlati és hétköznapi megvalósítása. A legdöntőbb az, hogy „minden hívő tudja*

és értse azt, ami a templomban szóval és cselekedettel végbemegy, mert csak így nyerhet belőle lelki épülést és gyümölcsöző tapasztalatot.”

4. *Az istentiszteleti történések megértésének kulcsa az anyanyelvűség: „mindenütt a nép köznyelvén kell elmondani a nyilvános könyörgéseket, hogy azokat az egész gyülekezet közönségesen megérthesse, mert hiszen az egész gyülekezet épülését kell szolgálniuk”. (Institutio, III, 1536.)*

5. *A liturgia struktúrájának három pillérét nevezi meg Kálvin: Isten igéjének hirdetése, a nyilvános és ünnepélyes imádság, meg az Ő sákramentumainak kiszolgáltatása.*

6. *Kálvin a mise áldozat-karakterével szemben az istentisztelet igehirdetés-karakterét engedte érvényesülni, hogy helyre álljon a hallható és a látható ige (igehirdetés és úrvacsora) egyensúlya.*

7. *Az imádkozó Kálvin a Krisztus közbenjáró tisztét komolyan vevő, a kötött és szabad imádságok együttes erejét megtapasztaló, minden hamis rajongástól mentes istentiszteleti imádságot gyakorló liturgus volt. Kötött imádság volt a bűnvallás, amit követett a kegyelemhirdetés és az igehirdetés előtti imádság. A lelkipásztor szabadon imádkozhatott a prédikáció után. A köznapi imádságok teljesen szabadok voltak. Az Úri imádság szabadon kibővített parafrázisként szólt meg az istentiszteleten.*

8. *„Vannak olyan imádságok, amelyeket csak egyszerű élőszóval mondunk, másokat meg éneklünk” – vallja Kálvin, s kiemelten foglalkozik a nyilvános imádság keretében a gyülekezeti énekléssel. Az*

Istentiszteletünk jövője (1.)

énekszövegek nem egyszerűen a prédikációra adott válaszként jelentek meg, hanem bennük Isten Igéje szólalt meg, hogy igazolja, erősítse, tágítsa és elmélyítse az Isten üzenetét. Kálvin az egyházzenéről is tanít. Az éneket és zenét visszaéléstől mentesen szeretné az istendicsőítés szolgálatába állítani.

III. A Kálvin által gyakorolt istentiszteleti rendek

1. *A Farel-féle istentiszteleti rend: I. rész* - közbenjáró ima, Úri imádság, prédikáció, intés; *II. rész* - Tízparancsolat, úrvacsorai oktatás és kiközösítés, közgyónás, Úri imádság, Apostoli Hitvallás, bűnbocsánat hirdetés; *III. rész* - szereztetési igék, rövid oktatás és meghívás, a jegyek kiosztása, közbenjáró imádság és záró intelmek, áldás.

2. *A Strasbourgi Liturgia elemei a Pseudoromana alapján: I. rész* - Nyilvános bűnvallás, vigasztaló beszéd a Szentírásból, bűnbocsánat hirdetés, Tízparancsolat-ének I. tábla, imádság (röviden), Tízparancsolat-ének II. tábla, *Kyrie eleison*-nal (A lelkész közben felment a szószekre), köszöntés és kezdőima; *II. rész* – ének, adakozás, Miatyánk, prédikáció, közbenjáró imádság, „Mi Atyánk” parafrázis, Apostoli Hitvallás énekelve, ezalatt az Úrvacsora előkészítése; *III. rész* – Miatyánk, úrvacsorai ima, szereztetési íge, kiközösítés és úrvacsorai oktatás (szabadon), úrvacsora kiosztása, ehhez a 138. zsoltárt énekelték, hálaadó ima, Canticum Simeonis, ároni áldás. **Ez a rend igen értékes liturgiai örökség Kálvintól!**

3. *A genfi istentisztelet belső logikájáról így írt Kálvin (1545):* „Bűnvallással kezdjük, amihez a Törvény és az Evangélium feloldozó verseit tesszük hozzá...

Ezzel bizonyosságot nyertünk arról, hogy Jézus Krisztus önmagában az igazság és az élet... mi Ő általa igazulunk meg és általa nyerjük az új életet... Ezután zsoltárokat, dicséreteket énekelünk, olvassuk az Evangéliumot, megvalljuk hitünket és szent áldozatként felajánljuk magunkat és adományainkat... az Evangélium olvasása és prédikálása, valamint a hitünk megvallása által megelevenítve és felbuzdítva életet nyerünk... Mindebből következik, hogy imádkoznunk kell minden ember üdvösségéért és azért, hogy a Krisztus élete hatalmasan bennünk legyen. A Krisztus élete azt jelenti, hogy keresi és megtartja azt, ami elveszett. Ezért kell nekünk minden emberért imádkozni. Mivel pedig ebben a sákramentumban valóságosan megkaptuk Jézus Krisztust... lélekben és igazságban imádjuk Őt, és az Eucharisziát mély tisztelettel fogadjuk. Az egész misztériumot dicsőítéssel és hálaadással fejezzük be...”

IV. Néhány megfontolásra érdemes

gondolat – Tézisek:

a./ *Istentiszteleti gyakorlatunk elviteológiai egységessége előrébb való, mint a külső uniformizálás.*

b./ *Igehirdetés és sákramentum együttállása adja meg az evangéliumi istentisztelet két fókuszát és egyensúlyát.*

c./ *Az istentisztelet egésze teremtsen meg a kötött és a szabad elemek egyensúlyát. Ennek eszközei lehetnek pl. az énekelt állandó elemek és az imádságműfajok változatossága.*

d./ *A református istentisztelet doxológikus, hálaadó és megszentelődésre segítő jellege olyan sajátossága a svájci reformáció örökségének, amely értékvonásokat erősítenünk és őriznünk kell magyar református istentiszteleti rendünkben!*

Esztári kiszállás

Advent. Várakozás. Gyertyafény. Találkozás. Átmelegedik a szívünk, amikor erre a különleges időszakra gondolunk az éveknek. Olyan jó ilyenkor a közös mézessütés a gyerekeknek, a hittanos műsorra való készülődés, a kántálás a kórházban, az ifisek szolgálatra készülése. Megbolydul ilyenkor az egész közösség.

Mi van azonban azokkal a gyülekezetekkel, ahol nincs ifjúság? Ahol nincsenek gyerekorások, akiknek csomagokat lehetne készíteni?

Testvérgyülekezetünk a 35 km-re lévő Esztárban efféle nehézségekkel küzd hétről-hétre. Egy maroknyi hűséges népe Istennek, akik arra vágnak, hogy kicsit többen legyenek, hogy fiatalabb arcokat is lássanak soraik között.

Ezért utaztunk oda közel húszan az ifjúsági vezetők közül advent második vasárnapján, hogy lássák és érezzék, hogy Istennek van gondja rájuk. Énekeinkkel, színdarabunkkal, bizonyágtételünkkel igyekeztünk erősíteni bennük, hogy nincsenek egyedül, nem várakoznak hiába, mert ma is igaz, eljött Immánuel, velünk az Isten, aki nem az emberek tömegére tekint, hanem a szívére, hitére, életére. Nagyszerű volt látni a könnytől csillogó szemeket, ahogy megszólította az ottanikat egy-egy gondolat, együtt énekelni az énekeskönyvből az adventi dicséretet, és nézni a gyertya fényét, amely valamenynyünk tekintetét vonzotta emlékeztetve, hogy a Világ Világossága az, Aki megszületett 2000 éve, és akire ma is várunk együtt Isten népeként legyünk akár egy picike gyülekezet tagja Esztárban, vagy épp egy nagyobbacska közösség része Debrecenben, a Nagyerdő mellett.

Berényiné Csinády Melinda

Valaki véd

Valaki véd mindig engem,
mióta csak megszülettem.

Köröttem jár láthatatlan,
újra más és más alakban.

Vigyázott rám ezer bajban,
pedig néha majd meghaltam.

Ha üldöztek, jól elrejtett,
s jelezte a csapdát, vermet.

Mikor álltam bírák előtt,
ő adott szavamnak erőt.

Ha nehéz volt munkám, dolgom,
ő segített ezer módon,

s nem engedte semmiképpen,
hogy gyalázat, szégyen érjen.

Valaki véd, szeret engem,
pedig talán nem érdemlem.

Tóth Endre

*Szeretettel és tisztelettel köszöntjük
a 90 éves debreceni költőt!*

Esztárban adventkor

Átriumi közös éneklés

Kapcsolat elköteleződéssel

„Házasság hete 2010” keretében

A házasság olyan intézmény, amit végletek közötti előítéletek vagy illúziók öveznek. Beleszületünk, ebben nővünk fel, de úgy tűnhet, a házasság és a család intézménye ma ezer sebből vérzik. Az európai házasságok többször végződnek válással, mint nem. A következményeket érzékeltetik az elváltakkal és a „válási árvákkal” készített felmérések.

Kedves Olvasó! Tudnod kell, hogy Isten tényleg szeret téged, hisz saját fiát hagyta meghalni érted is. A lehető legjobbat akarja adni a számodra a házasságban is, akkor is, ha fiatalként, emberként taszít mások példája vagy gyermekkorod sebei, ha nélküle kezdtetek közös életeteket, ha azt hiszed, „nagyjából működik”, talán „kifelé el lehet adni”, esetleg éppen krízisben vagytok, vagy már szét is szakítottátok. Újra és újra felkínálja a bárhonnán való újrakezdést, az optimális megoldást a földi életre és az ideálist azon túlra.

Mi a feltétele a jól működő házasságnak? *Az elkötelezett kapcsolat.* Ezt állítjuk fókuszba 2010. február második hetében mindazokkal a gyülekezetekkel, felekezetekkel közösen sok országban, és Istennél kutatjuk a megoldást. Várunk minden érdeklődőt!

A Bibliai Házassággondozó Szolgálat és Gyülekezetünk idén három napos programot rendez.

2010. február 12. 17.30, áhítat (Gál Judit), Filmvetítés egy házasság mély válságáról és felépüléséről, majd beszélgetés a filmről (Dr. Hodossi Sándor).

2010. február 13. 14.00 – kb. 17.00, áhítat (Püski Lajos), előadások: „Hullámzó házasság” (Mózes Áron), „Intimitás, szexualitás” (Kovács Károly). Közben meghall-

gatunk házaspárokat, hogyan készültek és milyen a házasságuk. Utána teaház. **2010. február 14.** fél 9 és fél 11, a Házasság hetét záró istentisztelet.

A házigazdája a Debrecen-Nagyerdői Református Gyülekezet és Püski Lajos lelkipásztor. A részletes programot később megtekintheted gyülekezetünk honlapján: www.refnagyerdo.hu, de adunk majd szórólapokat is.

Mózes Áron presbiter, BHSZ mtársa

Karácsonyi műsor a fél 9-es istentiszteleten

Karácsonyi műsor a fél 11-es istentiszteleten

Ifjs istentisztelet

„Jöjjetek utánam, és én emberhalászokká teszek titeket.” (Mt 4,19)

Hírek

♦ **Egyetemes Imahét január 17-24, minden este 5 órakor:**

17. vasárnap: **Görög Katolikus Templom**, Bosák Nándor *rk.* püspök

18. hétfő: **Evangélikus Templom**, Tóth László *rk.* irodaigazgató

19. kedd: **Mester utcai Református Templom**, Réz-Nagy Zoltán *ev.* lelkész

20. szerda: **Szent Anna Római Katolikus Székesegyház**, Dr. Bölcskei Gusztáv *ref.* püspök

21. csütörtök: **Kossuth utcai Református Templom**, Fekete András *gk.* parochus

22. péntek: **Baptista Imaház**, Derencsényi István *ref.* főjegyző

23. szombat: **Szent Család Római Katolikus Templom**, Vad Zsigmond *ref.* esperes

24. vasárnap: **Református Nagytemplom**, Kiss-Rigó László szeged-csanádi *rk.* püspök

♦ **Családi istentisztelet** lesz jan. 31-én vasárnap délután 3 órakor hittanosoknak és szüleiknek a templomban.

♦ **Gyülekezeti többgenerációs nagytáborunk** Sátoraljaújhelyen lesz július 12. hétfői indulással – július 18. vasárnapi hazakerkezéssel. Részletes információ a februári számban jelenik meg.

Zenés áhítat

(vasárnaponként 5 órakor)

Jan 24. Beery Benjámín énekel és trombitál, orgonán és zongorán kísér Pető Marcell.

Jan 31. Karasszon Dezső zongorázik és orgonál.

Febr. 7. Tabajdi Ádám orgonál.

Febr. 14. Beery Barnabás zongorázik.

1% + 1%

♦ Az egyik 1% átutalásához *Református Egyházunk* technikai száma: **0066.**

♦ A másik 1% átutalásához “*Nagyerdei Egyházközségért*” *Alapítvány* adószáma: **18545269-1-09.**

Információ

Gyülekezeti honlapunk címe, melyen a *Szivárvány* is megtalálható:

www.refnagyerdo.hu

E-mail: refnagyerdo@gmail.com

Kórházlelkészek:

Kenézy Kórház – 511-777/1943

Klinika – 411-600/4978 (üzenetrögzítő)

Méliusz Református Rádió – 88 MHz-en URH sávban városon belül

Szivárvány –

a Debrecen-Nagyerdei Református Egyházközség hírlevele

4032 Debrecen, Bolyai u. 25. Telefon: (52) 410-811

Felelős kiadó: Püski Lajos

Nyomda: REXPO Kft.

18. évfolyam 1. szám

Egyházközségünk számlaszáma: 11738008-20012917

Gyülekezeti honlapunk címe: www.refnagyerdo.hu

Tördelés: Bene Lászlóné

Készült 450 példányban

Megjelenik havonta